

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli pausz...
valamint a lap sze lemi részét illető
minden közlésekben érdeklődők.

Bármentetlen levelek csak ismert korszakból
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyezri beigtatásáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltór 4 hasábsopetisorsát 20 kr.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen, Csütörtök, január 20.

14. szám.

A magyar állam 1887. évi költségvetése.

Az 1887. évi költségvetési vitának minden esetre meg van azon jó oldala, — írja a „Pester Correspondenz“ — hogy a kormánypárt az önbírálat — parancsolta köteletségben messzebb ment, mint ezt különben a többség tenni szokta, míg természetesen az ellenzék a legszigorúbb bírálat kevésbé nehéz köteletségét a legkielégítőbb módon teljesít és ebben át az egész világ összes parlamentjeinek egyik ellenzéke sem mulja felül. Az ellenzéki szónokok támadásai, melyeknek éle és erélye minden további fokozatot kizár, a vita befejeztéig bizonytalanság minden lehetőséget megvilágítanak arra nézve, hogy mik a reformálandók és mily gyakorlati eszközök alkalmazandók a helyzet megjavítására. Minden esetre lehetetlen jelenleg az adminisztráció költségvetését leszállítani; ellenben elutasíthatatlan köteleesség minden beruházási kiadásal szüntetni, továbbá — mint ezt Hegedűs Sándor előadó igen szabatosan kifejezte — ama befektetési szükségleteket, melyek eddig mindig az államot terhelték, szabad társulás és saját kezdeményezés után kielégíteni. A „Pester Correspondenz“ ugyanily értelemben 6 év óta működik ezen irányzat elhatalmasodása ellen és hivatkozik följeg arra, a mit 1886. december 6-án és még kimertőbben január 6-án mondott az államháztartásra különösen ártalmas ezen magyar közgazdasági betegséget illetőleg.

„Magyarország különböző részeinek mindazon jelentékeny beruházási szükséglete gyakorlatilag csak akkor lesz kielégíthető, ha valahára megszűnik az, hogy minden közgazdasági és bár különben jogosult beruházási szükségletből jogcsin kovácsoltassék az állam, vagyis

az összes adófizetők rovására. Mind e dícséretes célok csak úgy érhetőek el, ha a munka és a pénzközlés megosztása által a közgazdasági önkormányzat: az érdekeltek felelőssége és ellenőrzése a vidék egyes tájain akként érvényesül, hogy mind ezen egyes vállalatok könnyű szerrel foganatosíthatók legyenek.

Anglia e tekintetben mintországának tekintendő, mert az egyéni cél és kezdeményezés e hazában nemcsak a tőke-társulás egész nagy terén találunk gyakorlati utmutatást, de találunk a módszerek tekintetében is, hogy az érdekeltek nagy számának társulatából mint keletkezhetik hatalmas közgazdasági szervezet, melynek céljaira a legkedvezőbb feltételek mellett kinákozik a tőke.

Az egyéni erély és kezdeményezés Magyarországon ezélt szét volt forgácsolva, gyakran még a jelentéktelen folyamszabályozási társulatoknál is a kölcsönös viszálykodásban elenyészett.

A téves gazdálkodásnak, mely e téren egykor uralkodott, az állam beavatkozása véget vetett, mert annak az állam részére engedélyezett kiterjedtebb hatalmi kör által minden parlamenti párt véget vetni akarta. De az állam a kárt csak részben háríthatta el s tehette jóvá. A haszonért, mely csak a kezdeményezés és az egyéni erély és vállalkozás szervezéséből származhatik, egyetlen állam sem vállalhat szavatosságot. Minthogy minden közgazdasági haladás a közvélemény újjalakulásától és közgazdasági tévedéseinek elhárításától van föltételezve: a sajtó ép oly hasznos mint közgazdaságilag becses munkát végzett az által, hogy az előítéleteket és tévedéseket, melyek a nagy közönség gondolkodásmódjába az önkényuralom idejében, az aparchia és közönyösség korszakában és a pénzügyi nagyzás

lázak korában: az alapítási időszakban fészkeltek be magukat, leküzdötte, és vidéki szövetkezeteknek pénzügyi önállóságra törekvő minden mozgalmát következtesen és önrdek nélkül támogatta. Így egyszer majd az is meg lehet, hogy megszűnik a gyakorlat, mely szerint önmagunk tétlenek vagyunk és kárhoztatjuk az állam tétlenségét. Továbbá ezen pénzügyi reformra nézve, mely a vidék beruházási szükségleteinek kielégítését lehetővé teszi, rendkívüli értékkel bír és folyton emelkedő haszonnal jár az, hogy az államhitel és az egyes polgár hitele közti egyetemlegességnek tudata mindinkább általánossá lett.

A magyar állampénzügyek javulásának következményei minden egyes polgárnak kézzel fogható bizonyítékokat szolgáltatnak, hogy abból ugyanazon arányban, mint a melyben az állam kamatterhe a kamatláb leszállítása által méltányosabb lesz, minden egyes polgárnak a kamatterhe legalább is ép akkora leszállítása által haszna van. Ennek folytán kell, hogy a pénzügyi önkormányzat elve és vidéki szövetkezetek társulásának eszméje legyőzze a rendszeresített közönyt és szervezett „vis inertiae“-t, mely nagyon sok magyar földbirtokos és adófizető teremtő képességét és értékét képző tehetségét tőkehiány miatt megbénította, de egyttal az adófizetők összességével az állammal szemben folyton magasabb igényeket támasztott.

Ezen kívül Hegedűs Sándor előadó fejtegetéseivel abban is igyekeztünk, — a magyar állam pénzügyi fejlődésére nézve általa idézett számokat alább közöljük, — hogy az ellenzék pesszimiztikus összehasonlításaival szemben a magyar államhitel javára szóló számokat és tényeket hangsúlyozni kell.

„Az utóbbi 12 év alatt, ha egyenő alapokon számítunk körülbelül 108—110 millióval emelkedtek bevételeink. De maguk az adó eredményei is eléggé kelvezőnek mondhatók, mert ezek 12 év alatt az egyes adóknál 25 millióval, a fogyasztási adónál 14 millióval emelkedtek. E két ágánál a 39 milliónyi jövedelem emelkedés következtében keletkezett, de a többi része a fejlődés természetes eredménye.

Maguk az üzemek, t. i. a vasut és dohány együttvéve a 12 év eredményéhez képest kerek számban netto 20 millióval emelkedtek. Még 1880-ban, az egyenes adók egész összege a rendes bevételekből 34.25 százaléknál feledtetet nyújtottak, addig pl. 1884-ben már csak 31.95/100 százalékat tettek és jelenleg 30 százalékat tesznek, nem azért, mintha az egyenes adók csökkentek volna, mert az egyenes adók emelkedtek, hanem azért, mert az államháztartási fedezetnek többi tényezői kedvezőbben fejlődtek és így az arányosítás, az újabb terheknek áthárítása bizonyos mértékben igazságosabb lett. Így pl. a fogyasztási adókat véden egyedül tekintetbe, azok 1880-ban 5.99%-át tették az összes bevételek k. 1884-ben már 7.26%-át, tehát nagyobb arányban szolgáltatott fedezetet az államháztartás szükségleteire, mint azelőtt. Magának az államvasutaknak tiszta jövedelme, mely 1880-ban az államháztartás terheinek 7.92%-át viselte, 1884-ben már 10.84%-ot nyújtott annak fedezésére. En abban oly jelenséget látok, a melynek csak tanulságosak és megnyugtatók, hanem irányadók is.

„A dohány jövedék bruttó eredménye Magyarországon az 1876-tól 1884-ig terjedő 9 év átlaga szerint évenként 34.400,000 frt, Ausztriában 64.400,000 frt. Vannak zárt városok Magyarországon ezek Budapest és Pozsony, a többi nyit helyek. Nagyonyól tudom hogy az adótervek különbözők, de méltóztatásnak az eredményeknek egymástól való óriási különbözősége figyelmebe venni. Hogy mindenekelőtt a fejlődésről szóljak, az örvendetes módon emelkedőben van. 1874. óta 1884-ig a fogyasztás összes eredménye Magyarországon fejenként 85 krról emelkedett 1 frt 78 krajczárra. Vegyük a különbséget Budapest és a vidék közt, Budapestben az eredmény fejenként az 1884-ki kimutatások szerint 10 frt 45 kr. Pozsonyban 3 frt 20 kr, a vidéki

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A váluton.

A házias élet csillagokkal és fényásvolyokkal kicizifrázott és örökösen derültnek képzelt ege sem tart örökké. Megfopik, megfakul, mint akármily szinpadai égboltozat. A csillagok lassanként lehullanak; a fényásvolyok csak imitt amott ragyognak és a derűtség gyakran ugy elbujik sötét fellegek közé, hogy csaknem mesének tartja az ember néhai létezését.

Hol is van örökös enyelgés, örökös édes csók, forró ölelés? A képelet mesés alakokkal népesített régióban, melyben a fiatal leány virázi szárnyakkal repdes, mint a méhecske a virágnak épen most kipattant kebele körül.

A gyűrű, mely az arra újját körzi oly édes bájos álomba ringat, mintha tuvilági bűvszer lenne, mint ha soha se is lettek volna keserű idők a multban.

Mily gyönyörű is az a menyasszonyi és vőlegényi lét? Egész új világ, új kör, mely édességével elkábit illatával amorossá tesz s melyben a legnagyobb bánat is csak gazdagon megrakott asztalról lehulló parányi morzsa.

Es e lét fokozódik az esküvő után mintha soha sem érné el legmagasabb pontját, oly hévvel, oly bájjal, oly szenvedélyvel tör fölfelé.

Az első ölekezés, az első csók, mely a, hamas bőrt éri, mi azon édes kézhez képest, mit a házasság legelső napja ad; egy csepp a tengerben, egy könnyű pihé a végtelen mindenségben.

A tudat, hogy szszeretünk és szeretettünk, olyan mint a folyton lobogó láng, de nem éget, csak édesen, visszakívánóság és szerkeutölög s ha elalszik, bizonyára nem a nő hibája, hanem a férjé, ki nemcsak tüzet ismer, de hamut is, ki nemcsak mézes kalácsal él, hanem kenyérrrel is.

Mi szép volt a kezdet kezdete. Midőn mint a habtünder, felkelt az első reggelen patyolat vánkossárról s az első, mivel találkoztak ajkai, nem az éltető levegő volt, hanem férje csókja.

Most is, a hetedik évben, kipirult arccal gondol a kezdet kezdetével!

Ott ült egész nap piczi lábainál és leste eper ajkainak mozgását; mikor keble kihaggett, remegve kérdé, hogy tán valami baja van s mikor mosolygott, a fénytől, mely e mzsolyból sugárzott, behunyta szemeit boldogan — a férj.

Igy mentek, mendégétek a boldogság ösvényén. A reggeli harmat a csók volt, a déli napsugár a csók, az esti költői alkony, az ölelés és a rémes éjjel ismét egy csók. Nem beszéltek össze soha, de azért egyik nap ugy hasonlított a másikhoz, mint a borsószem a borsószemhez.

Agnes oda ült persz szőnyeggel borított puha hencserére; lábai, azok a piczi lábak, gyönyörű lábbeliket bírtak bőrtönökül és a szemhéjak félig lecsukódtak a bűvös tekintetek mennyországára. A férj oda lépett zaint a hős lép a jutalomosztás elé s kiszivta a piros ajkak kábitó nedűjét, oly mohosággal, minővel csak az üldözésben megszomjazott vadallat bírhat; azután megsimogatta a puha fürtöket, a szemhéjat lezárta mosolyogva s azután órákig bámulta azokat a vonalakat, miket a művészek szoktak utánozni festményeiken s miket egy hideg szóból oly igézően farag ki a szobrász.

Nem is tudtak ezekben az ittas napokban csak két szót.

— Szeretsz?

— Szeretelek!

Többet mondaniok nem is lehetett, mert ajkaikon elfojták egymás hangjait; de nem is értek rá többet mondani, mert hisz oly gyors szárnyakkal repült az idő, hogy mire észreverték, nem volt már idejük mást beszélni.

Későbbben azután, évek mulva már megtanultak beszélni, sőt a férj néha azt a pró-

zai szót is kimondá: „Ehes vagyok?”

Agnes elájult, mikor e szavakkal először verték ki mézes álmaiból s kaczerou tekintett férjére, mikor felocsudott. A férj még egyszer magába szállott s megcsókola nejét, bocsánatot esdett tőle, hogy gyomra is van.

Az idő eközben folyt tovább s mind jobban mosta árjával tova az édességet. A piczi lábak egyszer fel se tűntek a férjnek, mint reudesem, pedig sokkal szebben voltak felöltözve s az eper ajkakról soha sem tettek említést, pedig pirosak voltak.

Agnes igézően feküdt puha persz szőnyegen mindennap s a férj hazajött, ledobta kalapját s mogorván kérdezte: „még se táltalnak?”

A csók megszünt reggeli harmat, déli napsugár, édes éjjel lenni s az ölekezés nem volt titkoszerű alkonyat. A férj nem bámla oly aagyon, hogy mint kel ni patyolat-tengerből házi istenuője, — hanem siettt ő is öltözködni, — hogy ne hallja a gyermek-sírását.

A házasság egéről kezdtek kopni a fés tékek, hullani a csillagok!

— Miért is nem lehet kijavítani, min a szinpadai Jupiter Olympusát! — gondolatán a nő.

Es ime a hetedik év! Milyen ominozus évszám ez! Azelőtt alig tudtak beszélui most mindennap ugy lármanznak, mint a kacskák a kut mellett tócsában.

De akad olyan nap is, a melyen némák egymással szemben, mintha világrengető talányok megfjétésével lennének elfogalva. Ilyenkor a szép eper ajkak kicsücsörödnek, a szemek között néhány finom redő képződik a kezek idegesen kapkodnak miadnhez, a piczi lábak nyugtalanul toporzékolnak s a jelenet vég redesen egy kis záporosó.

A férjnek meunyi szivszaggatást okozott volna e hangban és keservben vonagló szép alak a házasság első éveiben, de a hetedik és nyolczadikban már megszokották a női könnyek.

Pedig szereti Agnest a férje! Hisz mindent megtesz neki, kedvét keresi, szép ruhákban járattja, új divatu kalapokkal két almárom is teli; minden este színházban vannak, farsangon bálókba jár, kikocsikázhatik, ebédet, oszonnákat adhat, sőt még udvarlók is kerülgetik.

Igen, de hol vannak azok az édes csókok, melypuba ölelések, boldog mosolygások és és és... tudja az ég, még miféle csekély, de mégis fontos valamik!

Agnes ugy unja magát; vagy tán nem is unja, de nélkülöz valamit! máskor ha férje haza jött vagy elment, a csók einem maradt; czuczuskám ide, galambom ide, czukrosom oda... s akármint kezdtek, a vége mégis csak csók volt.

Laesanként elmaradtak a csókok, mikor eltávozott hazuról a férj, ám de azután mikor hazatért, kárpótolta az aszsoyzt s zszivesen apott egyenél többet. A multkor még e jogos követelés kielégítését is megtagadta, s elment-lkor nem csókolja meg, sőt a goromba férj így felelt:

— Hisz ugyis elég csókot kaptál, mióta együtt vagyunk!

Agnes sirt és futott az anyjához; fejtét az anyai kebele hajtottta s keservesen panaszkodott, hogy férje őt már nem szereti. — Ez lehetetlen! — ezzel vigasztalta az anya. Megkérdezték a férjet és a férj az anyának adott igazat.

De Agnes azért nyugtalan volt. Lelkében fort valami, szíven át meleg áramlatok rohantak — s nem tudta, mi a baja. Csodálkozott, hogy barátói oly vidámak, pedig van olyan közöttük, a ki már közel jár az ezüst, lakadalomhoz.

Nem is röstelte egyiktől megkérdezni, hogy hát milyen a férje?

— Milyen! Milyen, édes istenem, hát olyan mint a férjek s oktak lenni?

— Igen, de milyenek szoktak azok lenni, én n-m tudom, mert én még először vagyok férjnél! — válaszolt Agnes.

A barátné ezután elmondta, hogy a

József.

rittkár.

an

re, modern

elére.

Y A R.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

városokban pedig csak 1 frt. 6 kr. Hogy Budapest 10-er Pozsonyban 3-szor akkora legyen a fogyasztás fejenként, mint az ország többi részében, hol szintén igen jelentékeny városok vannak, ezt természetesen és arányosan találni senki sem fogja.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 19.

A képviselőház tovább folytatta ma a költségvetési általános vitát. Első szónok volt Szalay Károly a költségvetés ellen. Utána Horváth Gyula emelt szót, hangsúlyozva, hogy feltétlenül objektív szempontból beszél. Az ellenzéknek oda mondta hogy Tiszta elleni folytonos támadásokkal a szabadelvű pártot mind nagyobb tömörülésre ösztönzi. A takarékosagtló épen nem várja pénzügyeik rendezését; a pénzügyi bizottság maga is csak 150,000 frtot tudott törölni. Adórendszerünket és pénzügyi adminisztrációt elavultnak mondá a különös súlyt fektetett a fogyasztási adók jobb kihasználására. Az egyenes adók emelését csak azon esetben tartja megengedhetőnek, ha a pénzügyi kibontakozásra megvannak a komoly garanciák.

A szélsőbőről Beckér, utána Enyedi Lukács szóltak a költségvetés ellen. Ez utóbbi fejtegetéseit, melyekben a pénzügyi helyzetet bírálta és Szapary miniszterrel polemizált, a ház figyelemmel hallgatta a szélsőbőr pedig élénken helyeselte.

György Endre beszéde elején a mérsékelt ellenzék ellen fordult s kiemelte, hogy nélkülözni a legiót annak azon eljárása mely szerint korábban, mikor a költségvetés kevéssé volt realis s tehát kevésbé felelt meg a helyzetnek, elfogadta, most meg nem fogadja el. A pénzügyminiszter által a conversiora vonatkozólag előterjesztett terv szót nem nyugtatja meg. Az államvasutakról szólva, kiemelte, hogy ezek a beléjők fektetett tőkének csak kevés százalékát hozzák meg jövedelmül.

Végül Boross miniszter szólt a ház által élénk figyelemmel s többször zajos helyeslésektől kísérve, azt fejté ki, hogy az államvasutak eszméje a kormány legsajátabb műve, hogy sem az államosság, sem a vicinális vasutak bajt nem okoztak. A vasutak államisága, kivált nálunk, nagyfontosságú közgazdasági szükség volt s az is marad. György Endrével szemben azt hangsúlyozta, hogy igazságtalan dolog az államvasutak csak pénzügyi jövedelmezőségét venni szemügyre, de megfigyelni azok közgazdasági használatát és szolgáltatásait. A mi adminisztratív bajok az államvasutak körében fölmerültek, azokat a kormány már orvosolta. Ez volt a budgetvita negyedik napja. Holnap folytatattik.

Felolvasó-kör.

Dr. Zelizy Dániel felolvasása a koleráról.

(Cs.) Nagy szolgálatot tett Dr. Zelizy Dániel ur városunk népszerű orvosa s a „Debreczen monográfia” című jeles munka szerkesztője az által hogy az

férjak, mint férjek, első években, különösen szerelmesek, mint a vadgalambok, veszett ebekként morognak minden férjra, a ki nejeik közelébe lép: egy új ruha dühödté teszi őket, nem azért, mert pénzt kell adni érte, hanem azért, mert azt képzik, hogy ifjú nejeik tetszeni akarnak; ha a színházban szemökhöz teszik a látósvet, akkor bizonyosan szemrehányják, hogy valakivel kacérkodnak. Nejeiket örökös nyalják, fáják, szívesen megkeresik a tüst; megmelegítik a kolmizóvasat, fizetik a fodrászot és a legnagyobb számlát is kiegyenlítettnek tekintik egy öleléssel; az első évben még a kozmás leves is pompás, a legegzessebb bor is tulságos édes s a legjobb cseléd is legrosszabb, ha a nőcskének úgy tetszik.

— Ilyen volt az én férjem is! sohajtá Agnes.

A jó barátó tovább festett. Később az tán nemcsak a lejjett tüt nem szedik fel, hanem még nejeiket is másnak kell feleltetni a kocsi, vagy felemelni, ha elcsuszta minden kozmás, még a szoba levegője is a nőcskének néhai kitünő zongorajátéka kintorna előttük, egy husz kros számla három havi haragot szül, egy új ruha „ne szólj hozzám”-ot s az öreg haroz rendszerint csak akkor színtel ha a házi harát mosolygós arca is a szobába tolakszik. A gavallérokra nem dühösebb többé a férjcsékek, sőt elégtlen mosolyognak, ha itt-ott idegen is megpróbálja, hogy mit tesz az a főtérnen végig sétáltatni egy nőt.

— Es mi édesem, — folytató a jó barátó, haladunk a haladókka és tanulak a korral. Mikor az én férjemnél beállott azon eset, hogy leejtett zsebkendőt nem vette fel, mert, mint állítá „Hexenschuss”-a volt, akkor én igyekeztem oly környezetet teremteni, a melyben zsebkendőm ne essék a földre.

— Nem értelek! szólt Agnes.
— Nem értesz? Ugy forogtam, hogy a férjem nitkán nézhetett a szemembe! Es azóta mióta e művészetet megtanultam, vagyis mióta nem vagyok bigott, hogy egye-

oly, — fájdalom, — időszerű kérdéstről a koleráról tartott tegnap este előadást a felolvasó körben. Mint ahogy előre is várt lehetett, az általános érdekű tárgyról szóló felolvasás megtartására kicsi lett volna a városház nagyterme, ahol a felolvasások rendszeren tartatni szokták, s ezért a „Bika” szálloda nagy dísztermében lett hirdetve az estély megtartása, hogy így minél többen meghallgathassák egy jeles orvos tanácsait és véleményét e járványos betegségről, melynek elég már csak a nevét is említeni, hogy titkos borzengás fogja el fölé az embert.

Alig mult el négy óra, s már a közönség nagy részben megtölté az óriási termét, melynek északi részén emelvény volt emelve, rajta a mutatványokhoz szükséges készülékekkel. Midőn a felöltőpedigelőtötte, a teremben fenn a páholyokban minden hely el volt foglalva, sőt a folyosókon is sokan áldogáltak olyanok, kiknek már nem jutott hely belől. Mondhatni, városunk egész intelligenciája jelent meg az édeskes előadás meghallgatására, ami csak a mellett bizonyít, hogy közönségünk szeret tanulni s a komoly időszerű kérdésekkel foglalkozni. Es aki a tegnapi felolvasást figyelmesen végig hallgatta, az nem bánta meg, hogy ott megjelent, mert sokat tanulhatott olyat, aminek a járványos betegség esetleges kiütése alkalmával nagy hasznát veheti, kivált ha aképpen jár el, mint ahogy azt Dr. Zelizy Dániel úrtól tanulta.

A felolvasás, — jobban mondva előadás — miután a doktor ur csak egy részét olvasta fel értekezésének, a többit pedig ex abrupto mondotta el, — félöt óraker kezdődött meg. Röviden, s amennyire emlékezetben tarthattuk az egyes részleteket, — az érdekes előadásról a következőkben referálunk olvasó közönségünknek:

A kolerának öt fészke A zsiában, Indiának északi részében, a Hymalájára hegyes lábainál elterülő mocsáros és járhatatlan rengeteg erdővel borított térségben van, ott, ahol a Ganges és mellék folyói kiöntéseikkel folytonos táplálékot nyújthatnak a kolerá betegség előidézője az úgynevezett k o m m a b a c i l l u s táplálására. Innen indult ki évezredekben keresztül a féltelmes járvány a nélkül, hogy akár az ott lakó hindu lakosság, akár az európai tudomány felismerhette volna a betegség tulajdonképeni szülőokát. Arra ugyan hosszabb tapasztalat után rájöttek, hogy a járvány megszüntetésére, vagy feltartóztatására legnagyobb eredményt az által lehet elérni, ha a kolerá betegségbe esettekől távol tartjuk magunkat, tisztaságban élünk és takasainkat minél jobban desiniciáljuk; hanem a bacillus nem ismerte fel senki mindaddig, míg azt a sokat emlegetett Koch német tudós elelőtt néhány évvel föl nem fedezte. Koch a kolerát östészékben kereste föl, s ott jött végleg arra a tényre, hogy a betegség előidézője csakugyan a bacillus, mely hogyha vándor utra kél, intőztató nyomokat hagy maga után mindenfelé.

Elfőfedezés nagy fontosságú lett annyi ban, hogy egyelőre legalább meg lett ismerve a betegség magva. Ismert, nyílt ellenség ellen beteg mindig sikeresebb a védekezés. A tudomány azonban ez által nem ért volna célra, ha csupán csak az ok felismerése al-

dul csak a férjben higyeek, azóta nem bánom akármint csinál a férj. Ja, édesem, az asszony nak is politikusnak kell lenni és nagyon is bölcsnek, hogy kevésből oly sokat értsen meg.

Agnesnek nagy szegot ütött a fejébe barátójének e csevegése. Hogy is van hát ez a dolog? Hiszen ő és férje hiséget és szerelmet esküdtek egymásnak az oltár előtt s most ő egyszerre ne szeresse férjét! Igen, de az isten átka utoléri, ha esküjét megszegné.

Szinte összerázkodott e gondolatától és némán merengett maga elé. Merengésében sok mindent látott. A régi szép képek egymásután vonultak el lelki szemei előtt az első csóktól kezdve egész addig, midőn férje reggel jött haza egy átkartyázott éj után, s a helyett hogy neje üde ajka it csókolta volna meg neki ment a kredencnek és egy pohár konyakot hajtott fel s a csók úgy elmaradt, mint a szegvesztett tengelyről a gördülő kerék.

Azután újabb idegen képek sorakoztak egymás mellé. Az egész város beszéde, hogy az ügyvédné légyottokat ad s bizony néháné édesen tölti a perzeket férje nélkül is... és mégis oly boldog, mindenben szerencsés, tisztelik s nem veri meg az istenné, a miért nyakra före törögeti az oltár nál letett hüségét esküt. De furcsa is ez a világ folyása? Es ez az asszony boldog, ő pedig, Agnes — boldogtalan. Es ha még szép lenne ez az ügyvédné. De azt már nem engedi, hogy szebbnek tartsa valaki nála — így boszankodott magában Agnes.

Es egyszerre csak ismét változott a színe... Felé hajolt két piczi bajusz, gondör fej, forró lehellet s édesen kezdett dalolni szépségéről, szerelemről, ölelésről tiltott lugasokról, alkonyatvetett légyottokról. Agnes eleinte bántni; eleinte fölé csapott, mintha alkalmatlan légy szállott volna fehér arcára... de ismét visszajött a jó madár! Most már nem volt oly utálatos! Szemei mintha szivárványszíneket játszottak volna, és ajka, ajka, az csupa méz volt, oda csepe-

tal akarta volna legyőzni az emberiség e borzasztó, és kiméletlen ellenségét és pusztító-ját, keresett, kutatott, szer után, mely az ellenséget ott, a hol megjelen feltartóztatássa és ha csak lehet elis pusztíthassa. Így lassanként rájöttek arra, hogy a bacillusok továbbterjedésének megállítására legalkalmasabban a kén, klor s kárbol-bólkifejlődő gázok alkalmazása által eszközöltetik; és hogy még ezeknél is jobb a sublimát vagyis az úgynevezett maróhigany, mely a legrövidebb idő alatt előli a bacillusokat.

Azokban e fertőtlenítő szerek mellett is van más eszköz, a mivel még sikeresebben működhetünk a kolerá terjedése ellen. Ez pedig a hő, mely célszerűen alkalmazva gyökeresen elpusztít minden bacillust. Felolvasó ur azt tanácsolja, hogy deziniciálás esetén, ha tudnánk ruháneműinket akarjuk fertőtleníteni, — legjobb egy mindkét végén fensketlen hordót egy forróvízzel telt üstre, — mely alól folyton melegítetik — helyezni úgy, hogy a vízből kifejlődő erős, meleg gőz, a hordóban fölfelé szállhasson. A desiniciáláandó ruhadarabokat a hordó belső falára aggatva, s a hordót csucsbán végződő kémény által elzárva, a forró víz gőze teljesen s a legrövidebb idő alatt képes gyökeresen kiölni a bacillusokat, s így a járványtól mentesíteni ruháinkat.

Nagyon helyesen jegyzé meg a felolvasó ur azt, hogy a lakosság nagy része a desiniciálás tekintetében abban a téves nézetben van, hogy azt a hatóságunk kötelessége teljesíteni. Kötelessége igen is figyelmeztetni és rámutatni a bajra, hanem az meg mindenkinek kötelessége, hogy életét védelmezze a fölé kitölhető mindenféle módon és eszközzel. Ha tehát mentesíteni akarjuk a járványtól életünket, ugy ne szorultunk e tekintetben csupán a hatóságra, hanem magunk igyekezzünk azon, hogy tisztaság, rendez életmód és a szerek alkalmazása mellett minden lehető elkövessünk arra nézve, hogy a járvány kitörése esetén fővünk életünket a felelmes betegség csirájának elpusztítása által. Mint ahogy mindenkinék saját egyéni kötelessége testét a hideg ellen meg ruházattal védni, ugy kötelessége is minden embernek saját jól felfogott érdekében védekezni a kolerá ellen, s felhasználni minden módot, hogy azt magától távolítsa.

Felolvasó ur megemlékezett arról a nagy kolerá járványról is, mely két évtizeden keresztül pusztította az emberiséget e század elején.

A térképen megmutatta azon helyeket, hogy hogy indult ki 1817-ben India északi részéből s mint terjedt tovább évről-évre, országról országra, míg végre 1831-ben hazánkba is elérkezett. Erdős jegyzéseket olvasott fel Debreczen városnak akkori jegyzőkönyvéből, melyből megismerhettük az akkori járvány borzasztóságát s azon eszközöket, melyekkel az ellen védekeztek.

A felolvasás után a felolvasó ur arnyképekben s szerfűlöt nagyításban bemutatta a kolerá betegség tulajdonképeni okozóját a bacillusokat is, melynek rajzat Babes budapesti egyetemi tanár ur szives rendelkezésre bocsátása folytán, Egei ur helybeli fényképezés tett át üvegre.

gett édessége az asszony szive közepébe s oly kábitó volt az édesség lassu csepegése, mint valami paradicsomi zene s érezte az asszony, a mint vajújk a szivét e cseppek, mint a vizesés a kemény sziklat.

Mikor azután feléért merengéséből, újra egyedül érezte magát. Az iméut szürösölt édesség izét hiába kereste ajkain s hiába nézett az ürbe e szép bajusz után. Ajkainak szelén a valóság savanyusága volt s a szobában a régi megszokott butorok és képek tátongnak reá, mintha ezt susognák felé, hogy „nem eresztünk innét.”

De szive... Most érte csak, hogy mi volt az a merengés, a barátjának behalózó szava. Ürességet érzett szivében. Hát a férj képe! A kerete megtárgult s kiesett belőle a kép s csodálatosan összerött, mint a menyköcsapás alatt az égiagnyul emlékoszlop.

Mintha idegen arcot látott volna a belépő férj arcában; eleinte nem is köszönté s kereste emlékében, hogy hol látta először férjét.

A férj odalépett a még mindig merengő nőhöz s a banális élet még banálisabb kérdéséit intézte hozzá, talán azt, hogy hozt-tott sajtot a fűszerestől, mert ő estére szeretne sajtot enni!

A varázs megtört egyszerre; a látást elfedő fátyol lehullott.

Agnes hideg szívvél ébredt fel merengéséből... A férj mosolya, szavai nem voltak képesek egy parányi melegot önteni a szivébe.

A nő didergett fázott, idegeit borzadály futotta végig s csak akkor szált egy élénk piros folt az arcára midőn képzetében a piczi nyalka bajusz, a gondör fűrt, a forró lehellet jelentek meg.

Es egyszer valóságos alakot öltött az álom. A multságok zajában egy kipirult arc hajlott felé és lány hangon suttozá Agnesnek, hogy mily szép a termete, ajka, szemei.

Otthon a tükörbe nézett s azt találta, hogy annak a kipirult arcznak igaza volt. Férje már rég nem mondott neki ilyeneket. Férje nem szereti, mert szeretné ő a férjét!

A közérdekű s minden tekintetben tulságos előadást a nagyszámú közönség figyelemmel hallgatta végig s végül zajtossággal jutalmazta a felolvasó urat fáradságáért s a hasznos jó tanácsokért a miket adja isten! hogy igénybe ne vegyen soká városunk lakossága.

Napi hírek.

— Tornabál, az idei farsang befolyásulatsága igen fényesnek ígérkezik, amennyiben a buzgó bánya karöltve a rendező bizottsággal annak érdekében minden lehetőséget elkövet. Szép eszme az, mi ez évben újabb összehozta városunk intelligenciáját s szépsége az, mely e bál megfartására a torna egytel választmányát indította. A hetenkétszer egybegyűlt s ép szamu tornázó bizottság nem érzi magát otthonosan és szabaddon az iskola falai közt levő szűk torna teremben felmerült egy önálló torna csarnok létesítésének szükségére, melyre az alapot az egytel ismerkedési estélyén megteremtette s ennek növelésére ezen bál tartását határozta el. Örömmel üdvözljük magát az új életre ébredt egytel s a kedélyesek ígérkező mulatságot; az előjelekből ítélve pedig, eleve is biztos sikert ígérünk hozzá, különösen, ha a rendezőség által kibocsátott aláírási iven a tagok magokat alajegyveze, a fentebbi czél elérésére saját érdekében közreműködnek.

— A debri vadász társulat tiz tagja folyó hó 23-án azaz vasárnap a pipó hegy környékén, hajtóvadászatot rendez. Kezdeté reggel 8 óraker gyűlhely a pipóhegy csőszháza.

— Eljen Halifax! Amit hetek óta olyan sokan türelmetlenül és hiába vártak a mai nappal végre beköszöztött. A korcsolyázó egytel szakértő korcsolyázásra képtelen itélté az egytel jégpályáját, s mai napon már sokan siettek felhasználni a kínálatot. Közö kalimat, hogy egész passzióval üzhassek kedvenc sportjukat a tükörsíma jégcsmerős, kedves arczok. A hidegétől s a beasó hévtől kipirulva jelentek meg már kora délután a pálya csarnoka előtt, s alig lett balé egy félóra, már az egész jégpálya telve volt jökedvű, mulató közönséggel. Csak a zeneszó hiányzott, mi annál kellemesebb volt, mert mindenki arra a dallamra korcsolyázhatott, a mely neki jobban tetszett. — A parton is sokan bámulták a korcsolyázókat honnan olykor-olykor hangos kacaj hangzott fel, a mint valamely szerencsétlenül járó „köröző”-nek a háta érintkezése jött a diplomáciánál is sikosabb talajjal. — Megemlítjük itt még azt is, hogy az ünnepélyes megnyitást a legközelebbi vasárnap lesz, mely a katonai zenekar közreműködése mellett fog megtartatni.

— A takarekpénztár ház építé-ére beküldött pályá tervel a három pályanyertes műveken kívül most már mind visszavihetők. Sziveskedjenek az illető tulajdonosok műveik aránt intézkedni.

— Táncc közben halt meg. A nagyváradi Szegirja: Berettyó-Szent-Mártonban is szokásban van megülni az esküvő napjának előestéjét, amikor az elmaradhatlan csigaleves tésztáját gyártják és sodorják a laka-

Égészen átengedte magát az udvarló édes szavainak, merész mosolyának, tüzes tekintetének, — de még visszatartá valami láthatatlan erő, nem birt szaladni az ábránd után.

Jött az összehasonlítás, folytatódott a közönséges mindennapi élet s a szerelemre vágódó kebel nem lelt tápot otthonában mint a Noé által kibocsátott galamb a bárkán kívül.

Az üres sziv lassan megtelt óhajokkal vágyakkal az oltárnál letett esküt szétrombolni akaró törekvéssel, kövér reményekkel s egy ellenállhatlan indulattal.

A férj nem is sejté, hogy Agnese lelkében mily küzdelem dúl s folytatta a megszokott életet... Nem esengett előtte mézes szavakkal, nem csokolá minden perczben hol halványodó, hol kipiruló arczát, mert biz nem is gondolá, hogy egy hü szerelemnek rendkívüli eszközökre is lenne szüksége, hogy tartósságát igazolja.

Azt hívé, hogy ha ő szeret cziczoma és frazisek nélkül, őt is szeretik a nélkül, hogy ily cziczomá és fraziseköt követeljenek...

De a hógörgetek megindult és mindig nagyobb lett gurultában.

Agnes gondolkozni kezdett, okoskodni, hogy merre van számára a boldogság... Valuton volt...

Az egyik örvény visszavezetett az elhagyott, ridegnek talált otthon csendes ölébe... Ott pattogott vidorán a házi tüzhely lángja, kis angyalfők mosolyogva lebegtek a tüzhely körül és egy férnu nyílt arca még ragyogóbbá tette a jelenetet... Ott látta Anges magát a tüzhely mellett; némán szótlanul ült ott s a jelenet esendjött csak a szemek pillantása és a lángok lobogása törte meg... De nem borult rá az édes ölelés, nem tüzesíté meg arczát a csók s a nő érezé, hogy úgy ég ott a tüzhely mellet, mint a tüzhely lángjai.

Visszapillantott képzetében e feltáruult képre... Oly közönséges, oly mindennapinak tűnt az fel elhigedült tekintete előtt.

dalomra e ültek e h uram ház de meg s Imre, a Epen a r szerre cs rántva pá nélkül kie szomorú tották s legényt — neki látta volt, az életre tá holtat ágyra, s

került az előadás — gét. — s rult az a első rang Ö rley Rónaszék s Dobó először v többször vonásbaul e g és z többször

— talál egy felvilágos 1824 szá

— szerői kö V i k t o r kir. törvé tán, a ke kítőrttel Imre deb eltávozás ból saját S i k J á és végre, ügyvéd ő lajstroma hogy irat ügyvédne

A n e s z i n e Brachvog v a g y szíre, Pompadu néuány óriási tün A színhá lábához Valóság Ma ép ol közönség lehet két játéka is

— emlékezté két keres égett le. nult ki u lezte. A viz hiány a régi a küli gépp tett, e m

A hallatszó összeéré titkos fé s a leom nánt fed bitó zene rüleg sí kon. Itt-gát a fél vállán. az a nő vállának csókok é el az eg összeveg s Agnes mik má

— ott! — s Hi s Agnes jesen els sodorta Vál melyen látta.

Az mé min gondokba angyal f Bolyongó tól csaiat ujult s t akarná v Es elhagya körét s e az elhag deggá te hatná a MÉR

ragyogó örök tűz Az a kot örök tűz

nden tekintetben ta-
számu közönség is-
ta végig s végül zajos
felolvasó urat fáradt-
tanácsokért a miket
ybe ne vegyen soha

Írek.

dei farsang befejező
s igérkezik, amennyi-
rölte a rendező bi-
oen minden lehető
mi ez évben újabb
elligentiáját s zőp
egfartására a torna
ította. A hetekent
számu tornázó fi-
thonosan és szabá-
levő szűk torna te-
ónálló torna
szüksége, melyre az
lési estélyén meg-
szere ezen bál tar-
mel üdvözöljük ma-
egyletet s a kedá-
got; az előjellekből
tos sikert ígérünk
endezőség által ki-
a tagok magokat
zél elérésére saját ér-
k.

társulat tíz tagja
árnap a pipó hegy
t rendez. Kezdate
hely a pipóhegyi

Amit hetek óta
és hiába vártak,
szüntött. A koroso-
rosolyázásra képs-
pályáját, s mai na-
elhasznál a kínál.
sz passióval üzhes-
a tükörima jégen-
hidegtől s a benső
meg már kora dél-
tött, s alig telt belé
jéppálya telve volt
emel. Csak a zeneszó
lemesebb volt, mert
a korcsolyázhatott,
tetszett. — A par-
a korcsolyázókat
augos kacaj hang-
szerecsélenül
érintkezésbe jött a
b talajjal. — Meg-
hogy az ünnepélyes
vasárnap lesz, mely
küldése mellett fog

tár: ház építő-ére
három pálya
kivül most már
eskedjenek az illető
at intézkedni.

nyalt meg. A nagy-
ly-Szent-Mártonban
az esküvő napja
elmaradhatlan csi-
és sodorják a laka-

magát az udvarló
mosolyának, tüze
visszatartá valami
adni az ábránd után.
rás, folytatódott a
et s a szerelemre
apot otthonában
tött galamb a bár-

megett óhajokkal
ett esküt szétrom-
tővér reményekkel
attal.

hogy Agnese lel-
s folytatta a meg-
seng-tt előtte mé-
s minden perczben
ruló arcát, mert
egy hü szerelem-
s is lenne szűksége,

ő szeret cziczoma
szeretik a nélkül,
zásokat követel-

gindult és mindig

zedett, okoskodni,
a boldogság...

szavezetett az el-
thon csendes ölébe.
n a házi tüzhely
olyogva lsbegtek a
n nyilt arra még
tet... Otta látia
ellett; némán szót-
sendjéit csak a zse-
pok lobjogása törte
á az édes ölelés,
a csók s a nő érzé-
y, mellet, mint a

zeletében a feltá-
zónaéges, oly min-
ngedült tekintete

dalomra az eladó leányok. Ilyen mulatságot
ültek e hó tizenegyedikén Jankó János
uram házában is. Folyt serényen a munka:
de még serényebben utána a táncz. Jankó
Imre, a vőlegény járt legfrissebben. —
Epen a ropogásra került a sor, mikor egy-
szerre csak végig zuhan a padlón, magára
rántva párját, s egy felkiáltás vagy mozdulat
nélkül kiadja lelkét. Senki sem akar hinni a
szomorú valónak. Előbb rossz tréfának tar-
tották s kedélyesen költögettek, rázták a vő-
legényt — majd szédülésnek sejtve a dolgot
néki látták a dörzsölésnek. Mind hasztalan
volt, az ifjú vőlegényt nem lehetett többé
életre támasztani. Akkor azután feltették a
halottat a tornyosra vetett menyasszonyi
ágyra, s lett a nászgyűlésből ravatal.

— **Színház.** Tegnapi este „Gasparone“
került színe középszámu közönség előtt. Az
előadás — leszámítva itt-ott a khorus gyengesé-
gét, — sikerült, amihez nagyban hozzá jár-
ult az a körülmény, hogy a szerepek mind
első rangú kezében voltak. Halma yné,
Örley Flóra, Valentin, Haday és
Rónaszky a szokott ügyességgel játszottak
s Dobót pedig kinek a podesztja szerepét
először volt alkalmunk láthatni, a közönség
többször zajosan kitapsolta, s az utolsó fel-
vonásbani „Ezzel tartozom a z
egés s zégemnek.“ refrainjü coupletjét
többszörösen megismételte.

— **Ügyvédjelölt** azonnal alkalmazást
talál egy helybeli ügyvédi irodában. Bővebb
felvilágosítást ad Dr. Kardos Samu piacz
1524 szám alatt.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** rész-
éről közbírá tétetik, hogy dr. H r e h u s s
Viktor debreczeni ügyvéd, a debreczeni
kir. törvényszékhez történt kinevezése foly-
tán, a kamara lajstromából saját kérelmére
kitorlított, továbbá, hogy dr. P i s k y
Imre debreczeni ügyvéd a kamara területéről
eltávolozása folytán a kamara lajstromá-
ból saját kérelmére kitorlított s iratait dr.
Sik János debreczeni ügyvédnek adta át
és végre, hogy B á t o h o r y Sándor debreczeni
ügyvéd önkéntes lemondása folytán a kamara
lajstromából saját kérelmére kitorlított s
hogy iratait dr. B a k o s Imre debreczeni
ügyvédnek adta át.

— **A legközelebbi jutalomjáték** a L á s z i n-
é-é lesz a jövő héten kedden, amikor
Brachvogel nagyírtú drámája: „N a r c i s s
vagy P o m p a d u r b u k á s a“ kerül
színe, melyben a jutalma ando művész
Pompador hatásos szerepét játssa. Lásziné
néhány év előtt jutalomjáték alkalmával
óriási tüntetések részese volt színházunknál.
A színház szuflóva volt, versek hullottak
lábaihoz s a színpadot virágos borította el.
Valóságos kis ünnep volt az a színházi est.
Ma ép oly kedvelt művésznője a debreczeni
közönségnek Lásziné mint akkor volt, s nem
lehet kétkedni benne, hogy a mostani jutalom-
játéka is nagy érdeklődés mellett fog lefolyni.

— **A tegnapi tűzről** röviden már meg-
emlékeztünk. Az oláh utca 172 szám alatt
két kereszt épület s egy háznak fál fedele
égett le. A tűzország egy órával később vo-
nult ki mert a torony or a tüzet nem je-
lezte. A vész színhelyén pedig a tüzoltók
viz hiány miatt működni nem tudtak, miert
a régi a városotl átvett s szívószerkezet nél-
küli géppel a kutból vizet huzni nem lehet-
tett, e miatt a jelenlevő közönség zugolódni

A másik ösvény végéről vidám kacaj
hallatszott, minőt a kéjben fürdő ajkak
összeérése alkothat csupán... Homályban,
titkos félsötétben alabastrom karok villogtak
s a leomlott fűrtök átlátszó függöny gyán-
nánt fedik el a jelenetet. Most édes és ká-
bitó zene szólalt meg s a karok ütensze-
rűleg sikamlottak le és fel a hófehér válla-
kon. Itt-ott egy-egy piros folt ütötte fel ma-
gát a félmagyalban ülő nő arcán, homlokán,
vállán... Agnes ugy nézte, mintha ő lenne
az a nő... Keble libeggett, ajkai tűzsek
vállának s azok a piros foltok szenvedélyes-
csókok égő helyei valának... Susogás tölté
el az egész égboltot... A szerelem hangja
összevegyült a természet különböző dalaival
s Agnes csak azon dalokat hallá azokból,
mik mámorítóak valának.

— Ah; mily édes, mily boldogított lehet
ott! — sohajtott a szenvedélyes nő...
Hivogató ének zavarta meg a csendet
s Agnes érezte, hogy a láthatatlan erő tel-
jesen elszakadt és egy forró, égető szél el-
sodorta őt.

Választott... Arra az ösvényre tért, a
melyen az égő szenvedély bővülő jelenetét
látta.

Az otthon tüzhelyének csöndes lángja
mé mindig kedvesen lobogott. De a férfi
gondokba merülve hájtá fejét a keblére ölel
angyal fejekre. A nő nem üt a tüzhelynel.
Bojyongott utlan utakon, vérvörös idérczfény-
től csalatra... A varázsos jelenet hol fel-
ujult s tovább vonzá őt, mintha karhozatra
akarná vinni.

Es tovább szaladt a szerencsétlen nő
elhagyta az otthon csendes szeretettől meleg
körét s azon ösvényre tért, melynek végén
az elhagyott férj egy arculasspása is bol-
deggá tenne végtelenül elégedettá varázsol-
hatná a szerencsétlent.

Mért is koptatja el az idő a házasság
ragyogó égboltját, miért is nem éghetnek
örök tűzben a házaélet fényes csillagai?
Az alkotó hibázott. Elfelelte, hogy a nőnek
örök tűz kell!

kezde, s szerencse a csendes szél nélkül
idő járának, hogy nagyobb veszedelem nem
történt. (A torony órásg rendezése s a tűz-
oltó szerelvények kijavítása s egyedül a tűz-
oltó parancsnokság erejével fellépésétől függ.
Azért kérdezzük tehát: meddig tart még a tűz-
oltóságnál, e meddő állapot.)

— **A népkönyha** javára újból adakoz-
tak: Erber Vilmosné 2 frt. Markovits Ján-
osné 1 frt. Löblovits Jánosné 40 drb. zsemle
Fischbein Ignácné 1 ltr paprika.

— **A művirág készítői iskola** be-
zárta. Tegnapi délelőtt 11 órakor záratott be
a növénylet árvaházában a művirág készítői
tanfolyam. Az egylet elnökségének képvisel-
tében jelen voltak Leeb Pálné alelnök, Kom-
lóssy Imréné a növényletnek éveken keresztül
volt buzgó s tevékeny alelnöke és Csiky La-
jos jegyző. Az alelnök intézvén előbb néhány
szót a növendékekhez, utána a jegyző be-
szélt, fölhíván a jelen levő leányokat, hogy
most már saját erejükre hagyatva, fejlesszék
tovább azon szép iparagot, melyet a tanfolyam
idején eltanultak, s hogy a művirágkészítés
mellett, önnálló kereseti forráshoz jutva ápolják
szívökben a hála természetes virágát is azon
testületet iránt, a melyek segítségével e mű-
vészet birtokába jutottak. Majd felszólították
hogy a mennyiben talán közülök némelyek
valami jutalmazást kívánnak az utóbbi idő-
ben a növénylet számára készített munkáikért,
jelentsek be nála neveiket. A leányok közül
— dicséretökre legyen mondva! — egy sem
kért jutalmazást; hiszen ők tartoznak az
egyletnek anyagi áldozatával elért tanítatá-
sért hálával. A jótékony növénylet szép és
nemes munkát teljesített e tanfolyam létesíté-
sével, mert midőn több szegény leányt költ
séggel megtanított az iparagára azon államgaz-
dászati elv politikájának hódolt, a mely sze-
rint jobb a nyomor bekövetkezését megelőzni,
mint azt gyógyítani. Az ő szerepe eddig
tartott, most már városunk közönségén s fő-
ként tekintélyes kereskedői testületünkön a
sor, hogy ápolgassák a csemétét, melyből ha
ők ugy akarják, városunk javára terebélyes
élfőta emelkedhetik magasra, melynek árnyéka
sok nehéz bánatnak adhat erősítő enyhületet.

— **Adakozás (XIX-ik közlemény.)** A
főiskolai ének- és zene-tanszék javára az
utolsó közlemény óta a következő nemes adom-
mányok folytak be: Dr. Dicsőffy Sándor ur
1 fr, Kaszás József ur M pércséről 2 fr, id.
Dicsőffy József ur 1 fr, özv. Kallós Lajosné
urnő 2 fr, Beczner Frigyes ur 1 fr, Mészáros
József törvényszéki bíró ur 1 fr, Szűcs Mi-
hály ur 2 fr, Ngos Szűcs István egyh. gond-
nok ur ivén: Ngos Szűcs István ur 5
fr, Ujhelyi András ur 1 fr, Morvay Ferencz
ur fr, Nagy Károly ur egy fr, Pap
Péter ur 1 fr. Balogh Ferencz hittanár ur
utján Szilágyi Károly ügyvéd ur 5 fr. Ezen
közlemény összege 24 fr. Midőn a nemes
adományokért a legforróbb köszönetet fejezem
ki, egyszersmind tisztelettel kérem fel azo-
kat, kik a gyűjtő leveket be nem küldték,
hogy — ha szinte semmi adomány nincs is
feljegyveze reá, méltóztatassanak legkésőbb e
hó végéig beküldeni, hogy a gyűjtésről szóló
számadás egészen összeállítható legyen. —
Debreczen, 1887. jan. 20-án. Rózsa Sándor
háznagy.

— **Nyil:ános köszönet.** A choleraórl
tartott nyilvános előadásom alkalmából a deb-
reczeni felolvasó kör rendező bizottságának
azért hogy ezen tárgy előadására megtisztelő
megbízásával felhívni méltóztatott, a tekinte-
tes városi tanácsnak az előadás megtartása
körüli hathatós pártfogásáért, Dr Bábes Vic-
tor budapesti egyetemi tanárunk ezen elő-
adás céljaira göröcsi kézintmény küldéséért;
A helybeli gazdasági tanítéztétel tanárai-
nak az előkészületek és előadás idején tau-
sított szives támogatásáért és a nagyérdemű
közönségnek az előadás iránti nagy becsű
résztvételéért nyilvánosan tiszteletteljes kö-
szönetet mondani — kedves kötelességemnek
ösmérem. Debreczen, 1887. Január 20-án D. R.
Z e l i z y D á n i e l okleveles tanár és isko-
la orvos Hajdu megye tk. főorvosa.

— **A szobai virágoknak** telen át való
célszerű kezeléséről egy jeles lipcsei kertész
következőleg ír. A szobákban levő növények
nek telen át felelte sok bajai vannak, melyek
közül lagnehezebben elviselhető a szobaleve-
gő száraz volta, melyen csakis jó célszerű
virágasztalok és az által lehet segíteni, hogy
a szárazságot jól tűrő pajtákát választunk ki
a teletetésre. A virágasztalok azon ablak
szélességével birjanak, amelyhez állíttatnak és
lehetőleg csinosak legyenek. — Ezen aszta-
lok két hüvelyk vastagon megfőtjük tiszta
fővénnyel s arra állítjuk a cserepek-t. Ezen
berendezés mellett a növények leveleit gyak-
rabban megnedvesíthetjük egy vízporlasztó-
val; s a homok ilyenkor magába veszi a ned-
vességet és azt később elparolagtatva, a nö-
vényeknek átadja. A teli növények tartására
legalkalmasabbak a délnék néző magas nagy
ablakokkal bíró szobák. A virágasztalokat ke-
rekecskékkell kell elátni, hogy hideg téli éj-
szakákra a szoba közepére lehessen a növé-
nyeket állítani. Ha a virágok véletlenül meg-
fágnak, a szobát besötétítve több ízben
megnedvesítjük a virágokat hideg vízzel és
csak lassan eresztjük hozzájuk ismét vilá-
gosságot, mikor aztán gyöngébb fagyot igen
hamar kihavernek.

A mesének vége!

Tekintetes Márton Lajos zenedei elnök
urnak.

Helyben.

„Nyilt kérdés és kérdés a debr. zenede bizott-
mányi urakhoz.

Az 1880. évi Szeptember 16 naptól, mint a debr.
zenede alapító tagja, első óhajom volt a zenedének
célját, törekvését és a bizottmányi urak névsorát
megismerni. Ennek fogva többször felkerestem írásban
és személyesen fíradtam egy zenedei igazgatósá-
g-hoz mint annak ügyvéde és pénztárnokához, a debr.
zenede alapszabályáért, hogy ez által az én jogomat
és kötelességemet megtudjam, de a válasz mindig az
volt, hogy alapszabályok nincsenek. Nyugodtan vár-
tam tehát, hogy majd az általam jogosultnak látszó
követelést egy közgyűlésben előadjam. De tudtommal
1883-ik év Augustus 11. óta közgyűlés nem volt, és
hogy fentebbi óhajom hat év után egyszer már telje-
sítve legyen, kénytelen vagyok ezen az uton az igen
tisztelt, de előttem ismeretlen bizottmányi urakat
felkérni, sziveskednének oda működni, hogy a deb-
reczeni zenede alapszabályai és a legutolsó évi
zár számadása nekem elküldessenek.

Egyszersmind kérek ezen az
uton felvilágosítást adni, hogy
ha a zenedének valóban évek óta
alapszabályai nincsenek, mi au-
nak az oka?

Debreczen 1886. Aug. 3-kán.

Mentze Henrikné.

Kénytelen vagyok a fenti: „Nyilt kér-
dés“ még egyszer idézni, hogy Önnek mélyen
tisztelt elnök ur bebizonyítsam, hogy az igaz-
ság és jogért nem csak nevémmel, de
személyemmel is mindenkor helyt állok.

Hogy ezen beces lap 2. számában vi-
látogat látott: „mese“ név nélkül jelent meg,
az olyan véletlen, a minő véletlennek tulaj-
donítható, hogy mint panasz czikk jel-
lent meg. Es ennél még nagyobb véletlen
volt az, hogy a nevezett mese III részében,
éppen azon pont lett kihagyva, mely tulaj-
donképpén okot szolgáltatott a „mese“ köz-
lésére.*

A mesét, melynek egészen más czélja
volt én irtam, és mivel már hogy megtör-
tént, az abban található minden szóért a fele-
lősséget teljesen magamra vállalom. Halálam
tartozom ezen véletlennek, mert végtére alk-
almam nyilik arra, hogy ezen 6 évi vitát
befejezzem; és ha a zenedét vezető urak
valóban nem is pietást, humanitást, ha-
nem csak kissé igazságot akartak volna
gyakorolni; akkor az már rég elintéztetett
vagy elő sem állott volna. Az által engem
nagyon sok nyugtalanságotól, kellemetlenség-
től, mese létrejöttétől, és végül ezen sorok
írásától megkímélhetek volna.

„Ha Schaffer Nándor ur zenede alapí-
tói jogát közgyűzőleg tulajdonomnak nyil-
vánítja, s én egy 100 frtos alapítványt alá-
írok, akkor egy az én nevemre szóló olyan
alapítványt állítanak ki, mely feljogosít „egy
növendék“t díjazatn a zenedébe küldeni.“

Ezen ígéretet 1880-ik évben az akkori
igazgató uról nyeltem, és miután Schaffer
ur az alapító jogot közgyűzőleg reám ru-
házta, csupán ezen ígéret alapján határoztam
el magam alapítóval lenni.

Mikor már az igazgató ur az én aláírá-
som birtokában volt, akkor azon felvilágosítá-
st kaptam, hogy a Schaffer ur alapítói díja
még nincs kifizetve, és én miut annak jelen-
legi birtokosa 30 frtot és 1 1/2 évről hátra-
létkában levő kamatot fizetni tartozom, a mit
erkölcsi kényszerből kellett és azt az nap
meg is tettem.

Itt veszi kezdetét az inhumanitás! Ha
ezt az igazgató ur előbb tudomásomra adja,
meggondoltam volna, vajjon elfogadjam e
közgyűzőleg rám ruházott tulajdonjogot, en-
nek folytán alapító tag legyek-e?

1883. évi jun. 21-én az igazgató ur el-
halálózása után, azt az írásbeli tudósítást
kaptam, mely szerint ama nekem tett ígéret
a zenede alapszabályai értelmével nem egyez-
tethető, mivel két alapítói jognak nem s
szabad egy névre kiállítva lenni, s így
az egész s miut az igazgató ur egyéni téve-
dése érvénytelennek nyilvánítottatik.

En, ki a törvényt és jogot mindenkor
szemmel tartom, ezen nyilatkozatot helyén
levőnek teletám; — nem azonban azt, hogy
ama Schaffer Nándor urtól közgyűzőleg
ráruházott és általam kifizetett alapítói jog
megtárgadtott. Kívántam és követeltem az
alapszabályokat, hogy meggyőződést szerez-
zek magamnak arról, vajjon az igazgató ur
tényleg tévedhetett-e annyira, —
a v a g y p e d i g e z a m o s t a n i u r a k
t é v e d e s e ? Még tudni óhajtottam, hogy
kik tulajdonképen a választmány tagjai? és
hogy ezeknek melyike képviseli az alapítók
érdekeit?

Alapszabályokat nem kaptam! A vá-
lasztmányi tagjainak neveit
még ma napig sem ismerem.

Ezen keserű tapasztaláshoz járult még az
1882. szeptember 3-iki választmányi elhatá-
rozás. Az akkori jegyző urhoz intézett nyil-
latkozatom szerint, ez oly eljárás mely-
lyet, követezni még egy magán-
intézetnek, mely a tönkrejutás
szélén áll, sem szabad, legkevés-
bé pedig a debreczeni zenede-
nének.

Részéről a három gyermekért járó
tanítási díj már Augustus 30-án volt a zenede-
nébe befizetve, a midőn ama elkésett reu-
del-t érkezett hogy a beiratási díj felemel-

* Jegyzés: A tiszt. szerk kérétek egy egyszerű
igen, vagy nemmel bebizonyítani.
— Igen. Szerek.

tek, és minden növendék pótfizetéssel tar-
tozik.

Uj tanfolyam kezdődött, 5 tanköteles
gyermekem lévén, mint özvegy minden lehe-
tőt megtettem, hogy mindegyiknek eleget te-
hessek; — pótfizetést teljesíteni nem
bírtam, és nem is akartam, és ha
mindent arra is kerül a dolog hogy gyer-
mekeim a zenedét nem látogathatják. Ne m-
is ment egyik sem a zenedébe, — a
pótfizetés mégis köveltetett.

Ha a „humanitás“ ebben nyilvánul, ak-
kor nem tudom mi az ellenkezője.

Most már a zenedét vezetésével együtt
megkésérültem, a zenedei alapítói jog annyit
kellemetlen órát szerzet, hogy a zenede sa-
ját ügyvédjét tisztelettel felkértem miszerint
a zenedével való ügyemet legyen szives ren-
dezni; engem a zenede lajstrom-
ából töröltetni, — a mit lehetett,
azt megtettem személyesen, de hiába, még
az is gátoltatott.

Mit lehetett tenni? Az alapító részle-
tet igazgátalanul még is bekeletett fizetni, s
minden kötelezettségnek eleget tenni habár
a zenede velem szemben ilyen nem tanusított.

Minden felszólítás nélkül befizettem 1884
ben 20 ftnyi III részletemet, de azon hatá-
rozott kikötéssel, hogy míg a zenede az alap-
szabályokat nekem el nem küldi, sem mi-
nem műfizetést többé nem teljesít-
sítsek; késznek nyilatkoztam azonban a z
egész s z e g azonnali befizetésére, ha
az alapszabályok birtokomba jutnak. Ez utó-
bi nyilatkozatot a jelenlegi igazgató urnak
tettem; — de tekintetbe sem vétetett. Es
hogy ezt mennél előbb teljesíthessem, és hogy
legalább legkisebb gyermekem a zenedét lá-
togathassa, mult év Augustus havában fel-
hívtam intéztem a választmányi tagokhoz.

Ha tehát mélyen tisztelt elnök ur, a
közöltt mesében egygyel-mással nem vagyok
tisztában, akkor az nem az én hibám; 6 éven
át egy alapító azt ne tu hassa meg, hogy
mennyi az alapítók száma és mik a nevei?
ne lehessen tájékozva az iránt, hogy ki vál-
lalja (?) a jótállást a fizetett részletekért?
Nem csekély trémám volt midőn a mult év-
ben az hírtét, hogy ha a város a zenedét
nem segívezi, tönkre kell mennie!
A város olyan nagy lelki, hogy
évente a zenedét 500 ft és 10 öl
tűzi fával segílyzi. Ez pedig nemes
eljárás! De még nagyobb trémám lett volna ha
a város mint 500 frtos alapító, a nagy fela-
dattal és kötelességgel 25 éven át oda ha-
tott volna, hogy a zenede ezen segílyre ne
szoruljon.

A mint a zenede tisztviselőitől tulajdon-
képen kívántam, t. i. az alapszabályokat, az
helyes és jogos volt. De nem volt helyén,
hogy az tölem megtárgadtott, és én a mese
megírására kényszerítettem.

Valahára már tudni óhajtom, hogy minő
alapra van fektetve a zenede, tudni szeret-
ném, hogy kit illet a Schaffer ur nevére ki-
állított alapítói jog, Schaffer urat már bizo-
nyára nem!

Hinni akarom, hogy ezen évek hosszú
során velem történt méltatlanság szintén
csak a véletlennek tulajdonítható, és azt is
reméllem, hogy lesznek férfiak, kik tisztában
vannak azzal, hogy ha egy humanus intézet
alakul, nem elég csupán a fizetéseket telje-
síteni, de oda is kell hatni, hogy a vezet-
ség olyan legyen, mely az intézet célját és
hírnevét szem előtt tartsa, mert egy zenede
egy város és lakosainak oly disze, mely az
iskolák mellett csak egy polgári kórháznak
áll mögötte!

Egy közgyűlésben, hol csak két vagy
esetleg egy alapító sem jelenik meg, nem
lehet és nem is szabad határozatot hozni! —
és ott, hol választmányi tagok
nem léteznek, választmányi elhatáro-
zás lehetetlen, egy intézet pedig
alapszabályok nélkül nem fej-
lődhetik.

Es ha különben nincsen igazam egy min-
denkor helyt állok, — de nem hírlapilag
mert a czikkírásra nincs időm, — hanem
egy valóságos választmány vagy közgyűlés
bírói székének, a mi rám nézve is csak egy
mérvadók, ha az, az alapszabályok értelmében
történik.

Kérem az alapszabályok megküldését, s
mihelyt azok birtokomban lesznek, hátraléko-
mat azonnal kifizetem; az alapszabályo-
kat saját költségre ezen nagyra be-
csült lap hasábjain kinyomatom de meg-
jegyzendő, hogy nem ujonnan készítette-
ket, hanem azokat, melyek alapján a zenede
alakult és melyek az alapítók és törvény ál-
tali szentesítve lettek.

Tisztelettel.
Mentze Henrikné.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Holnap, pénteken, NÉMETH JÓZSEF UR
a b. pesti népszínház elsőrendű művésznék
első vendégjátékául, bérletszűnetben.

Kornevilli harangok.

Operette.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karozag Vilmos.

Gyermekeinknél a lassu hervadás

a gyermekkor bőségségétől: SCROPHULA és ANGOL BETEGSÉGTŐL áll elő. A legalkalmatlanabb életmód, melyet a kicsinykorn gyermekeknél használnak idézi elő ezen betegségeket; nevezetesen lisztartalmu, ezen a gyermeki gyomornak majdnem megemészthetetlen tápszer, korai vagy egészen nélkülözése a szoptatásnak. Olyan bajok, melyek a társadalom minden rétegében előfordulnak, ugy a városban, mint faluban és csakis hónapokon és éveken át az ugynevezett anticrophula szerek folytonos használata által győzhetik le fényes sikerrel. Ezek között a májölaj régi időtől fogva első helyet foglalja el, azonban annak, az a tulajdonsága van, hogy nagyon rossz ízű és a gyermekek épségével undoroknak töl. Ama kísérlet azt izletesebbé tenni

részint megbiusult, részint meg a butas szenvedett miatta. Dr. Schmied F. teplitzi gyógyszerész malata kivonati máj-olajával valahára egy czélszerű és felette kellemes kombinációju diétai szer találtatott. A tápláló és erősítő anyag a MALATA-KIVONATTAL egyesítve melye szernek az első helyet az orvosi gyógy és tápszer-ek között nemsokára biztosítja. A malata kivonati-májölaj természetesen számtalan esetenél mint tápszer használható, ott hol eddig tisztán májölaj adatott.

Ara: 1 nagy üveg 1 frt, 1 kis üveg 65 kr. Értéktelen utánzatok meg akadályozása végett, minden üveg az itt látható védjeggyel van ellátva. Valódi majd minden gyógyszer-tárban.

Nincs többé fogfájás.

A SOULAC-i (Gironde apátság) tisztelendő BENEDEK-rendi szerzetesek Dom Maguelonne Prior

fogvizének
használatával mellett.

2 arany-érem; Brüsszel 1880. London 1884.
A legmagasabb kitüntetések.

Boursaud Péter prior által 1373 évben feltaláltatott. A tisztelendő Benedekrendi szerzetesek fogvizének használata, naponként néhány cseppet vízbe véve, megakadályozza és gyógyítja a fogak odvasságát, melyeknek fehérséget és szilárdságot kölcsönöz, amennyiben a foghúst erősíti s teljesen egészségesé változtatja. — Valóságos szolgálatot teszünk le olvasóink, midőn e régi és hasznos szert, a legjobb gyógy- és egyedüli óvszert fogfájás ellen ajánljuk.

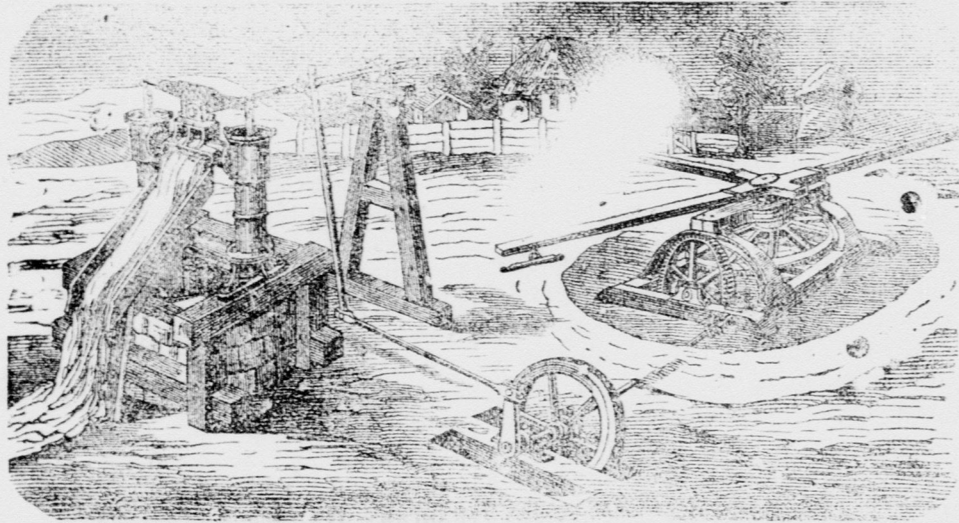
A cég alapított 3. Rue Huguerie, 1897. Fügynök: SEGUIN 3. BORDEAUX.
Elixir dentifrice 1 frt 50 kr. 2 frt 50 kr. és 4 frt Poudre 80 kr. és 1 frt 25 kr. Pate 80 kr. és 1 frt 25 kr.
Raktárak Debreczenben: Schwarz M. Benő, Szepessy és Kerekes kereskedéseiben s Dr. Rothschnek E. gyógyszer-tárában.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek gyára, harang és ércöntődeje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, ölbirtokosok és magánzók részére, modern technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürszerek

felállítására s minden viemüvi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,
báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Szerkesztős

Széchenyi-utca
kereske

HIR

előfizetési pénz

valamint a
minden k ö l

Bármentelen l

XIV.

Debre

Az áll
bomlott eg
a magyar p
Az a körül
előirányzat
zott praev
krónikus
re elég fig
arra, hogy
pedig a tá
foglalkozza
azt, hogy
budgetárg
hemenciáva
pénzügyi l
tele és öss
enyészet s
mot vetünk
jük a bajt
konstatáln
pénzügyi
telenebb
a mi külö
kottá vált
festi a hel
közönség

Az ig
ellenzék a
szonyok
sel igyek
fegyvereit
kapóra jön
parlament
megfontolá
nek a vál
cyklusra.
mérésélt
valódi ty
használni
viszonyait
hogy a ko
fölbhasznál
az a körül
ügyei fö
árthatnak
hitelének,
egy Helf
százados

A „Deb

Hagyjá

Idő,
Kik
Hol
Dalol
Im h
Avar
De a
Hagy

A da
Világ
S uj
Remé
Lelke
Hulló
Körü

Ha r
Elné
Aran
A sá
És u
Tünd
Vigy
Hagy

A da
Mego
S sal
Krist